

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunapost”

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László NYOMDA R.-T.**
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Könnyelmű politizálás

Országunkban minden téren arra törek-
senek, hogy az életből kiirtsák a káros és
hátrányos politizálást. Ennek az iránynak
az üdvös hatásait valóban érezni lehet sok
mindenben. Azonban teljesen reménytelen
törekvés az ember természetéből kiadni a
politizáló hajlamot. Mert ha az ország hatá-
rain belül nincs min politizálni, akkor bizo-
nyára találnak bőséges anyagot a nagy világ
eseményeiben.

Ennek tudható be az is, hogy ma min-
denki politizál, vagy ha jobban tetszik, vi-
latkozik a világraszóló nagy eseményeken.
Az újság, a rádió ma már olyan pontosan,
részletesen és oly gyorsasággal árasztja el a
világot a legfrissebb hírekkel, hogy min-
denki hozzájuthat.

Mindenki hozzájuthat ezekhez a hírek-
hez, sőt mindenki hivatalosan érzi magát a
világ sorsának az intézésére. Mi a mások
sorsát intézzük el egy-egy olcsó kézlegyint-
téssel, mások meg a miénket. Olyan könnye-
dén, mintha néhány kósza légy agyonsapá-
sáról lenne szó. Egész nagy tömegeket, né-
peket és országokat semmisítünk meg, vagy
indítunk háborúba. A világarányú politizá-
lást már nemcsak a kávéház unott és pihen-
eszű látogatói folytatják, hanem a kis mű-
helyek emberei is. Régebben csak a csizma-
diát tartották politikusként. Ma már a fo-
gatlan vénasszony is az.

Olyan könnyen emlegetjük a háborút,
a vért, a pusztulást. Olyan gyorsan elindítá-
nánk egy-egy háborút. Mintha nem is csa-
ládok, otthonok, tűzhelyek pusztulásáról, öz-
vegyek és árvák könnyeiről lenne szó, hanem
sakkjátszóról, vagy malomjátékról. Természe-
tesen mindenki a másik számlájára. Csak-
hogy műkedvelő politikus hajlamait és világ-
mentő álmait megvalósíthassa.

Pedig nem lenne nehéz azt belátnunk,
hogy a kis népek sorsában nem a beszéd és
nem a nagy szavak számítanak, hanem a
tettek, az élet, a cselekedet. Kevésbet beszél-
ni és annál többet cselekedni. Még azt is
hozzátehetjük, hogy az élet nem nagy dolgok-
kat vár tőlünk, hanem annak a hivatásnak
a betöltését, amelyre sorsunk rendelt. Még ha
a legszerényebb és legcsendesebb helyen ál-
lunk is.

Tudjuk azt, hogy sokan vannak olyanok,
akik az emberek ilyen hajlamából üzletet
esimálnak. Tudjuk, hogy kapós cikk a jól ki-
színezett botrány leírása, az események mi-
nél izgatottabb feltalálása. Jól illik ez az ember
politikus hajlamához. De a legjobban jön ez
azoknak, akiknek kenyerük a háborús iz-
gatás.

Aki tehát abba a kísértésbe esik, hogy
százszek és milliók sorsát kézlegyintéssel
intézzék el, az gondoljon arra, hogy ugyanezt
teszik mások is vele és hogy ez semmikép-
pen sem felel meg a felebaráti szeretet pa-
rancsának. Aki szereti népét, hazáját, csa-
ládját, gyermekét és saját életét is, az nem
fog könnyelműen világraszóló politikai ki-
jelentéseket tenni. Már csak azért sem, mert
a politizáló Csizmadia nevetséges szerepébe
esik. Pedig senki sem akar nevetségessé
válni. P. I.

Petrescu-Comnen külügyminiszter nyilatkozata a genfi Népszövetség átalakításáról

Románia nem fogadja el a szavazás módjának megváltoztatását

Bucuresti. Saját tud. A Népszövetség poli-
tikai bizottságában újra felvetették a népszö-
vetségi egyezmény módosításának kérdését. Ez
alkalommal Petrescu-Comnen külügyminiszter
nagy beszédet mondott.

Még ha nem is vesszük figyelembe a most
folyamatban levő eseményeket. — mondotta
— akkor is meg kell állapítanunk, hogy a Né-
pszövetség az utóbbi években válságban megy át.
A népszövetségi egyezmény alapját képező el-
vek újabb megsértése súlyosbíthatná ezt a vál-

ságot. Így láttuk a szolidaritás eszméjének szer-
teporlását, ami ez intézmények egyik legerő-
sebb eszméje volt. Ezt így folytatni veszélyes.

A továbbiakban Petrescu-Comnen, hivat-
kozva Románia genfi képviselőinek korábbi
nyilatkozataira, kijelentette, hogy Románia
nem fogadja el a népszövetségi egyezmény
sem formális, sem magyarázó módosítását,
amelynek akár közvetett, akár közvetlen ered-
ménye az lehetne, hogy az abszolút egyhangú-
ságot a viszonylagos egyhangúsággal, vagy szó-
többséggel helyettesítsék. A határozathozásban.

Csehszlovákia új kormánya megkezdte működését

Sirovy tábornok hivatalnokkormányt alakított. — Az új kormányt kedvezően fogadják Franciaországban

Prágából jelentik: Az új cseh kormány a
következő összeállításban alakult meg:

Miniszterelnök és hadügyminiszter: **Sirovy**
tábornok, hadseregpáncsnok.
Külügyminiszter: **Krofta**.
Pénzügyminiszter: **Kalfus**.
Belügyminiszter: **Cerny**, tartományfőnök.
Földmivélségügy: **dr. Reich**.
Közegészségügy: **Mendel**.
Iskolaiügyi miniszter: **Subrt**.
Igazságügyi: **Tainor**.
Iparügyi: **Janacek**.
Vasútiügyi: **Kamenicki**.
Népjóléti: **Horák**.
Postaiügyi: **Dunovszki**.

Tárcanélküli miniszterek: **Zenk**, prágai
polgármester, **Budovszki**, a Szokol egyesületek
elnöke és **Vavrecka**, volt propagandaügyi mi-
niszter.

Ezenkívül a miniszterek mellé politikai ta-
nácsot szerveztek, amelynek tagjai volt minisz-
terek. Ezek: **Hodzsa** volt miniszterelnök,
Cerny, volt belügyminiszter, **Bechine**, volt
vasútiügyi miniszter és **Sramek**, volt közigazga-
tási miniszter.

Sirovy tábornok hadsereg főfelügyelő mi-
niszterelnökké való kinevezését baloldali kö-
rök nagy megnyugvással fogadták. Az új mi-
niszterek valamennyien hivatalnokok. Az új
kormányban sem a jobbszélsők, sem a kommu-
nisták, sem a szlovákok nincsenek képviselve.
Az egész kormány **Sirovy** egyéniségére van
alapítva és remélik, hogy ő az új helyzetben
fent tudja tartani a rendet és fegyelmet és biz-
tosítani tudja, hogy a köztársaság a súlyos vál-

ságot, amennyire lehet, nagyobb megrázkódta-
s nélkül élje át.

Az új cseh kormányt Párizsban igen ked-
vezően fogadták. Örömmel állapítják meg,
hogy **Hodzsa** és **Krofta** továbbra is résztvesz
az ügyek irányításában és bíznak abban, hogy
Sirovy tábornok képes lesz biztosítani a belső
rendet.

BENES RÁDIÓBESZÉDE ÉS HADSEREG- PARANCSA.

Prágából jelentik: **Benes** csütörtökön este
7 órakor rádióbeszédet mondott. Kijelentette,
hogy nem félti a cseh államot.

— Minden eshetőségre megvan a tervem
— mondotta. — Ha harcra lesz szükség, har-
colunk az utolsó lehelletig. A küszöbönálló
nemzetközi tárgyalásokon meg kell őrizni a
rendet. Kiméljük erőinket, szükségünk lesz
rájuk. Ismétlem, szükségünk lesz rájuk!

A **Narodni Politika** közli **Benes** hadsereg-
parancsát, melyben felhívja a hadsereg tagjait,
hogy viseltessenek bizalommal feljebbvalóik
iránt és minden pillanatban álljanak készen pa-
rancsuk teljesítésére. A hadsereg minden hely-
zetben maradjon szilárd, eltökélt és fegyvel-
mezett.

SIROVY TÁBORNOK, A NÉP EMBERE

Prágából jelentik: **Sirovy** tábornokot, a
népakarat juttatta kormányra. A félhivatalos
közlemény hangoztatja, hogy noha a tábornok áll
az új kormány élén, ez mégsem katonai, hanem
polgári kormány és az a feladata, hogy folytassa
az előző kormány művét. Az új kormány maga-
ra vállalja mindazokat a kötelezettségeket és fe-
lelősségeket, amelyeket a lemondott kormány vál-
lalt. Ezeket valóra váltja és ebben a munkában
számít valamennyi párt támogatására.

Legyen utasával fölbontult egy társasgépkocsi a fővárosban

Az utasok közül harmincan megsebesültek. — A kocsivezető elmenekült de a rendőrség elfogta

Bucuresti. Saját tud. Megdöbbentő autószerencsétlenség történt pénteken délelőtt Bucuresti ujonnan épült városrészében: Uj-Bucurestiben. Egy társasgépkocsi — eddig még tisztázatlan körülmények között — felborult s 40 utasa közül 30 súlyos sérüléseket szenvedett. A sebesülteket a főváros különböző kórházaiba szállították. Hogy a sebesültek közül hánynak

a sérülése halálos, ezt eddig még nem sikerült megállapítani.

A gépkocsi vezetője egyébként — a szerencsétlenség után — elmenekült, a rendőrségnek azonban még a délelőtti folyamán sikerült kézrekeríteni. Kihallgatása megkezdődött, eddig azonban még nem sikerült megállapítani, hogy a tömeges balesetért mennyiben terheli felelősség.

Nagyfontosságú intézkedések az új cégjegyzési törvény javaslatában

Részvénytársaságot csak azok alakíthatnak, akiknek megvan az illető szakmában a képesítésük

Bucurestiből jelentik: Hosszú hónapok óta vajudik az új cégjegyzési törvény tervezete. Az iparkamarák és a kamarai központ még az év elején megvitatták ezt a nagy horderejű kérdést és konkrét javaslatokkal álltak a kormány elé.

A nemzetgazdasági minisztérium az elmúlt hó elején megküldötte a törvény tervezetét az iparkamaráknak, amelyekről gyors választ kért cégjegyzéseikre és észrevételeikre nézve. A tervezet szövege, valamint az ahhoz fűzött észrevételek ismeretlenek maradtak a közvélemény előtt.

Most komoly és hitelt érdemlő forrásból megerősítik azt a hírt, hogy a cégjegyzési törvény tervezete erőteljes szelekciót akar gyakorolni annak az elbírálásánál, hogy ki lehet kereskedő és iparos és ki nem lehet. Túl azokon a megköveteltéseken, hogy bizonyos szakmai tudást igénylő ipart csak az űzhet, akinek ehhez megfelelő előképzettsége van, az új törvény szigorú és meghatározott feltételekhez köti annak az engedélyezését, hogy általában véve ki mehet kereskedelmi és ipari pályára.

Az új cégjegyzési törvény ugyanis minden egyéntől, aki ipart, vagy kereskedelmet akar űzni, két feltétel teljesítését követeli: legyen meg a megfelelő iskolai képzettségük és szakmai felkészültségük, tapasztalatuk, gyakorlatuk. Minél magasabb fokú az iskolaképzettség, annál rövidebb időre terjed a gyakorlati munkában eltöltött időre vonatkozó követelés és fordítva.

Ezt a szabályt azonban a maga teljes szigorában csak a városokban lévő kereskedőkkel szemben kívánja alkalmazni a kormány.

A falusi kereskedelemmel szemben kisebb igényekkel lép majd fel az új cégjegyzési törvény.

Ezeket a kívánalmakat azonban nemcsak az egyéni cégekkel szemben fogja érvényesíteni az új cégjegyzési törvény, hanem a társas cégekkel szemben is. Sem közkereseti, sem betéti társaságnak nem lehet tagja oly egyén, aki nem egyesíti magában azokat a feltételeket, amelyeket a törvény az illető szakmára nézve az egyéni cég tulajdonosával szemben fog érvényesíteni. A társas cégek tulajdonosai tehát ugyanúgy alá kell vessék magukat az előképzettségre és szakmai gyakorlatra vonatkozó feltételeknek, mint az egyéni cégek tulajdonosai.

Az új törvény ezeket a követelményeit — hírek szerint — még a részvénytársaságokra is kiterjeszti, abban az értelemben, hogy új

részvénytársaságok alakulásánál alapító részvényesekként csak azok szerepelhetnek, akiknek abban a szakmában, amelyben az illető részvénytársaság tevékenységét ki akarja fejteni, meg van az előképzettségük és szakmai gyakorlatuk is.

Egyelőre természetesen nem tudhatjuk, hogy az új törvény ezeket az új szabályokat miképpen kívánja majd a gyakorlati követelményekkel összhangolni. Nem tudhatjuk például, miképpen fogja majd biztosítani az új törvény a magántőkének azt a lehetőséget, hogy a kereskedelmi és iparvállalatokban való érdekelttség vállalásával az ország gazdasági életébe tevékenyen bekapcsolódjék. Valószínűnek tartjuk, hogy legalább is a részvénytársaságokkal kapcsolatban az új törvénytervezet intézkedéseire vonatkozó hírek legalább is koraiak, hiszen a részvénytársaságok nem annyira egyéneknek, mint inkább a névtelen és személytelen tőkének az egyesülését képezik és így a személyi kvalifikációra vonatkozó előfeltételek valószínűleg csak a részvénytársaságok igazgatósági tagjait kötelezhetik. Az azonban valószínűnek látszik, hogy az igazgatósági tagokra ténylegesen ki is fogják terjeszteni a törvény fentebb említett személyi feltételeit.

Arra nézve, hogy a törvénynek lesz-e viszályos hatálya, a mult tapasztalata alapján csak határozott nem-mel válaszoltunk.

MIHANYIZIK?

Olvassa el feltétlenül!

Az erős dohányzás következményei

c. értékes munkát.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás. A dohány, mint mérgező. A heveny nikotinmérgezés. Szédülés, nehéz légzés, szívdobogás. Az idői nikotinmérgezés. A nikotin és vércukor. A gyermek és a dohányzás. A szem. A légzőszervek és a dohányzás. A dohányzás és a rák kérdése. Az emésztőszervek (gyomor, bél) és a dohányzás. A nő fajfenntartó értéke. Az idegrendszer és a dohányzás. Kéz- és fejfájdás. Elmezavar, zöresök, fejfájás, álmatlanság. A dohányzás kozmetikai következményei. Az erős dohányzástól való leszokás vagy ennek mérséklése. Akaratkifejtés. Az erős dohányzás artalmának csökkentése stb. Irta dr. Somóczy Béla. Ára 35 lel.

Simayné-Brösztel Katalin temetése

Nagyvárad. Saját tud. Az egész város tarsadalmának mély és őszinte részvéte mellett helyezték csütörtökön délután örök nyugalomra Simayné-Brösztel Katalint, Brösztel Lajos nagyvárad apátkanonok tragikus hirtelenséggel elhunyt nővérét. A temetésen képviseltették magukat a különböző katolikus egyesületek s nagyszámban jelentek meg — az elhunyt rokonain kívül — ismerősei és tisztelői is, valamint ott voltak Várad-Olasziból mindazok, akik egykori szeretett plébánosuk: Brösztel Lajos apát-kanonok gyászában való együttérzésüket óhajtották kifejezésre juttatni.

A gyászszertartást Lestjén Endre dr. kanonok, pápai prelátus végezte nagy papi segédlettel s a temetés alatt a kispapok énekkara, valamint a Liszt Ferenc Énekkar énekelt.

Súlyos munkásszerencsétlenség a sziklarobbantásnál

Belgrádból jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt a délszerbiai Broderevo közelében. Munkások fel akartak robbantani egy hatalmas sziklatömböt, az akna azonban idő előtt robbant és a kötőrmelékek az ott dolgozó hat munkást maguk alá temették. Valamennyien életüket veszítették.

A magyar követ Sztójadinovits jugoszláv miniszterelnöknél

Belgrádból jelentik: Sztójadinovits miniszterelnök csütörtökön kihallgatáson fogadta Bakách-Besseney György magyar követet. A jugoszláv miniszterelnök előzőleg a török, görög, lengyel és cseh követet fogadta.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 25.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, cvrosi tanácsok, 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13.15 Híreknek adása. 13.25 A Prodescu-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbélül 14.15 Hírek. Majd: a Prodescu zenekar hangversenyének folytatása. 19. Időszereű anyag. 19.17 Kátozazene. 19.58 Sporthíreknek közlése. 20. Beethoven: Hegedű- és zenekari verseny. 21. A hét hangjai. 21.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, Stoescu tenor közreműködésével. 22. Hírek közvetítése. 23. Sporthíreknek adása. 23.15 Tánclemezek közvetítése. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 10 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet mondja: Balogh Bálint. 10.45 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Béky Zoltán. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan O. Pr. tartományfőnök mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi Zenekar. 14.05 Világhíradó. 15. Hanglemezek. 16. Gazdáknak. 16.45 „A sokgyermekes szegény magyar anyák országos Szent István fiúotthona kiházasítási ünnepéről közvetítés”. 17.30 Kétszongorás műsor. 18.15 „A leggyakoribb fogbetegségek”. Előadás. 18.45 Cigányzene. 19.20 A rádió szalonzenekara. 20. „A felvidéki magyarság”. Előadás. 20.30 Enekszámok. 21. Sporteredmények. 21.10 „Texasi vakáció”. Hangjáték. 23.05 Hírek. 23.25 Jazz. 24.25 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

Godesbergben egyelőre felfüggesztették a tanácskozásokat

Miről tárgyalt Chamberlain és Hitler?

Godesbergből jelentik: Chamberlain csütörtök délután megérkezett Godesbergbe és 4 órakor megkezdődött a tanácskozás Hitler Dreesen szállóbeli elsőemeleti lakosztályában. A tanácskozás háromnegyed 7 órakor ért véget. Utána Chamberlain visszatért a Rajna tulsó oldalán levő Petersberg szállóba, ahol godesbergi tartózkodása alatt lakik. A tanácskozáson csak Chamberlain és Hitler vett részt. A megbeszélés tartama alatt a szálló környékét széles körben SS osztagok szállták meg. Az angol miniszterelnök és Hitler kísérete ezalatt a földszinti nagy társalgóteremben gyülekezett. Csoportok alakultak és különböző megbeszélések folytak a jelenlévők között. Háromnegyed 7 órakor Chamberlain és Hitler lejöttek az első emeletről és a földszinti teremben még egy félórás tanácskozást folytattak Ribbentrop külügyminiszter bevonásával. Ezután Chamberlain Dörnberg protokollfőnök kíséretében gépkocsira szállt és visszatért a Petersberg-szállóba. Hitler a szálló előtt búcsúzott el Chamberlaintól, Ribbentrop pedig a gépkocsijáig kísérte. Az angol miniszterelnök gépkocsija az SS díszosztágok tisztelgése és dobverése közben hagyta el Godesbergét. A tanácskozás folytatását péntek délelőttre tüzték ki.

CHAMBERLAIN NYILATKOZATA AZ UJSÁGÍRÓK ELŐTT.

Godesbergből jelentik: Chamberlain csütörtök este fogadta az angol sajtó képviselőit és közölte velük a Hitlerrel folytatott megbeszélésnek menetét. Kijelentette, hogy a tárgyalások leglényegesebb szempontját abban látja, hogy

mindkét fél és valamennyi érdekelt is olyan magatartást tanúsítson, hogy Csehszlovákiában ne vezessen olyan helyzet kialakulására, mely megzavarhatná a tárgyalások további előrehaladását.

Ezért igen komolyan felhív mindenkit, hogy segítse elő a rend fenntartását, tartózkodjék mindentől, ami összetűzésekre vezethet.

A NÉMET KÉRDÉS VÉGLEGES ELINTÉZÉST NYERT.

Londonból jelentik: Angol körök szerint Chamberlain és Hitler csütörtöki megbeszélésén a szudéta-német kérdés végleges rendezést nyert.

A magyar és lengyel nemzetiségek ügyéről egyelőre semmi sem szivárgott ki. Bizonyos körökben valószínűnek tartják, hogy ebben a kérdésben csütörtökön még nem történt elhatározó lépés és nem tartják kizártnak, hogy

Gyanútlanul áll a szájban lévő veszedelmekkel szemben!

Ön még most sem védekezik a fogkö veszedelme ellen? Ne várjon addig, amíg fogai meglazulnak, ezért inkább mielőbb használjon Kalodont fogkrémet! Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulforizin-Oleatot tartalmazza, eltávolítja a fogkövet és megakadályozza annak újraképződését.

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

ebben az ügyben esetleg külön diplomáciai tanácskozások lesznek.

Ezzel szemben, jólértesült körökből származó hír szerint a két államférfi már csütörtökön megkezdte a magyar és lengyel követelések megbeszélését, erről azonban csak a kancellár és a miniszterelnök négy szemközti megbeszélésén volt szó, a bizottságok előtt csak a szudéta-német kérdést tárgyalták. Hírszerint

Hitler bejelentette azt a követelést, hogy a szudéta-német területek átadása legkésőbb 8—10 napon belül fejeződjék be.

A Press Association szerint a csehországi magyar és lengyel nemzetiségek érdekében előterjesztett követelések tekintetében az angol kormánynak az az álláspontja, — és azt a magyar követel és lengyel nagykövettel is közölte, — hogy a szudéta-német kérdés az alapprobléma, amelyet el kell intézni, még mielőtt a többi kérdés megfontolására kerülne sor. Eltekintve attól az ígéréstől, hogy az idevonatkozó előterjesztések számba fognak vétetni, — az ügy jelenleg ebben a stádiumban van.

HITLER ÖT FELTÉTELT SZABOTT.

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia godesbergi külön tudósítója szerint Hitler követelése a következők:

1. A német területek visszacsatolása. Németországhoz.
2. A magyar — és amennyiben kívánják: a rutén és román — lakosságú területeket Magyarországhoz, illetve az anyaországaikhoz kell csatolni.
3. Teschen vidékét Lengyelországhoz kell csatolni.
4. Az új cseh köztársaságot semlegesíteni kell.
5. Benes adja be azonnal lemondását.

PÉNTEKEN DÉLUTÁN BEFEJEZŐDNEK A GODESBERGI MEGBESZÉLÉSEK

Godesbergből jelentik: Pénteken a kora délelőtti órákban a német és angol államférfiak folytatták megbeszéléseiket, melyeket előre láthatólag délután befejeznek és Chamberlain még péntek délután elutazik Németországból.

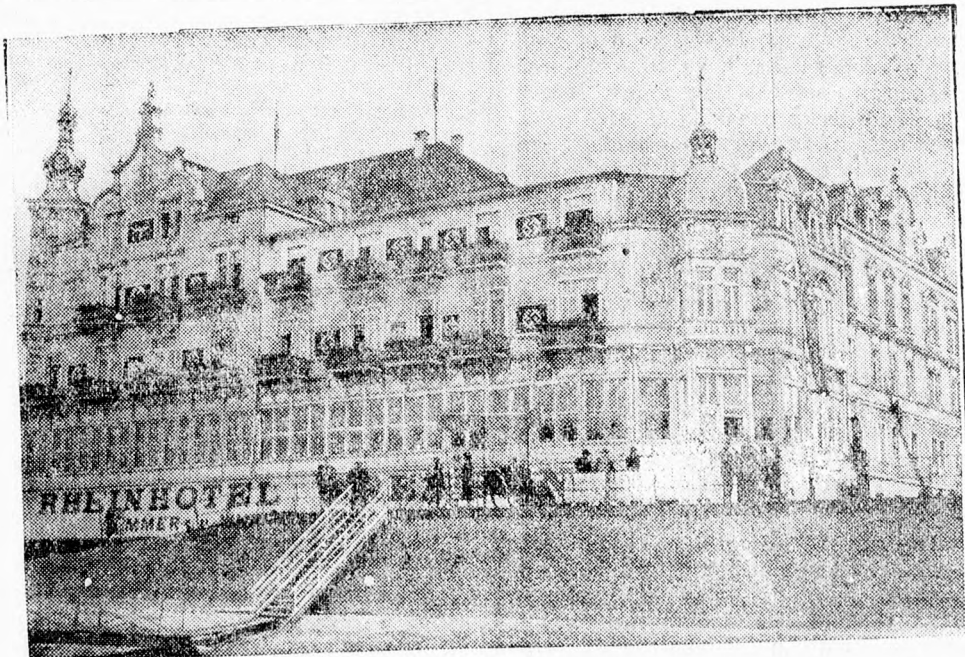
A Havas francia hírszolgálati iroda külön tudósítója szerint Chamberlain a következő javaslatot tette Hitlernek:

1. Atengedi Németországnak azokat a területeket, ahol a német lakosság száma több, mint 50 százalék.
2. Az egyéb területeken lakó német lakosságot áttelepítik a Németországnak átengedett területekre.
3. A németországnak átengedett területen lakó cseh lakosságot áttelepítik Csehországba.
4. Nemzetközi bizottságot alakítanak, mely megvonja az új határokat és kicseréli a lakosságot.
5. A bizottság megalakulása után leszerelést hajtanak végre.

Az angol kormány — a Havas szerint — újlag szükségesnek mondotta, hogy a nem német kisebbségi kérdését is rendezzék.

Az Oeuvre viszont úgy tudja, hogy Chamberlain nem tiltakozott határozottan a magyar és lengyel igények ellen, de kijelentette, hogy ezt a kérdést a kiküldendő nemzetközi bizottságnak kell majd rendeznie. Az Ordre szerint Hitler határozottan támogatta a lengyel és magyar kívánásokat, emellett még erőlesen állást foglalt az ellen, hogy az új cseh határt garantálja.

Tudósításunk folytatása a „Legujabb” rovatban)

A godesbergi szálloda, ahol Chamberlain és Hitler megbeszélései folytak

A máriaradnai zarándokok nagyváradai csoportjának indulása

Nagyvárad. Saját tud. Ismételt közli a zarándoklat rendezőse, hogy a különvonat ma, szombaton délután 2 óra 45 perckor indul Nagyváradról. A rendezőség kéri az utasokat, hogy a vonat indulása előtt 1 órával jelenjenek meg az állomásépület és a vasúti posta között lévő vaskapu előtti gyülekező helyen. Lehetőleg mindenki jelentkezési csoportjánál tartózkodjék. A szállási sorrend a következő:

1. Szekesgyházi plébánia.
2. Várad-olaszi plébánia.
3. Ujvárosi plébánia.
4. Velencei plébánia.
5. A vidékiek.

A rendezőség 75-ös csoportokban vezeti a vonathoz a zarándokokat. Kerülni kell minden zajt és tolongást, mert ez csak hátráltatja a felszállást. A zarándokúthoz illően a vasúti kocsiiban Váradtól Radnánig imádkozva és énekelve teszik meg az utat. Mindenki hoz-

zon magával imádságos könyvet és rózsafüzért.

A vonat Radnára érkezik este félnyolckor. Az állomásról hatos sorokban főpásztoruk vezetésével rövid ájtatosságra a kegytemplomba vonulnak a zarándokok. Rövid ájtatosság után a templomból kijövet már az utasokat várni fogják a rendezőbizottság által mozgósított szállásadók, akikkel a mária-radnai ferences házfőnökség előre elkészítette a zarándokok szállását: tisztá, maximált áru szobákban és helyiségekben.

Az előző vonatok utasainál egyetlen zsebtolvajlás sem fordult elő, mert az adott tanácsot betartották. Mindenki vigyázott magára és a szomszédjára.

Mindenki hozza el a plébánián kapott ideiglenes jegyutalványát, amit a vonaton a rendes jeggyel fognak becsereélni. Ezzel a jeggyel utaznak vissza is, tehát mindenki őrizze meg ezt a jegyet.

Pervesztes lett a Margina-Resica-i hatalmas ecetgyár egy nagyváradai újságíróval szemben

Margina-Resica rága mazásért jelentette fel az újságíró, akit a törvényszék felmentett

Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Nagyérdeklőségi rágalalmazási pert tárgyalt a nagyváradai törvényszék *Dimitriu-Balog* bírákból álló negyedik tanácsa. A rágalalmazási per, amelynek vádlottja *Farkas Vilmos* nagyváradai hírlapíró volt, egy még három esztendővel ezelőtt nagy port felvert eseményből keletkezett. 1935 nyarán az ország több lapja megírta, hogy a Margina-Resica ecetgyár által gyártott ecet ártalmas az egészségre. Annakidején az ország számos városában el is tiltották az említett vállalat készítményének forgalombahozatalát, így betiltották a „Margina”-ecet eladását Nagyváradon és Aradon is. Az ecet ellen a kifogás az volt, hogy a gyár bor helyett nyírfából állította elő az egészségre ilyenformán károsító készítményt, amelyet így sokkal olcsóbb áron hozhatott forgalomba. Az olcsó árunak természetesen nagy keletje volt. A borecettel dolgozó gyárak ilyenformán a resicai ecetgyárral ár tekintetében nem versenyezhettek. A Margina-Resicai mammutvállalat és a többi, kisebb ecetgyárak között ennek következtében harc indult meg s ez az üzleti háború még jobban fokozódott akkor, midőn a resicai gyár az ecetgyárak egyrészt kartellébe tömörítette. A kisebb ecetgyárak ugyanis nem bírtak a nagyvállalatokkal lépést tartani s óriási veszteségeket szenvedtek. Ennek a „készhégyre menő” harcnak halálos áldozata is volt: *Doppelt Miksa* nagyváradai ecetgyáros, aki üzleti veszteségei következtében megőrült s másnap az elmegyógyintézetben pusztult el.

MÉG EGY, SÜLYOS ESET

Ezt a súlyos eseményt újabb fordulat követte. Nagyváradon még ezen a nyáron *Fodor Péter* akkori polgármester családjával együtt súlyosan megbetegedett. A rosszullet nyomban vacsora után keletkezett s ezért úgy látszott, hogy a betegséget valamely elfogyasztott káros élelmiszer okozta. A beteget *Isaciu* dr nagyváradai orvos vizsgálta meg,

aki megállapította, hogy a rosszulletet ecetmérgezés okozta.

Az ecet, amelyet a polgármester és családja salátára öntve fogyasztott el, a Margina-Resica ecetgyár készítménye volt.

Ezekkel az eseményekkel kapcsolatban *Farkas Vilmos* hírlapíró, az *Uj Magyar Szó* munkatársa cikkeket írt a lapban természetesen felhívta a hatóságok, valamint a közönség figyelmét a történetekre.

A TANUK MIND KEDVEZŐEN VALLANAK

A cikkek megjelenése után a Margina-Resica gyár rágalalmazási pert indított a hírlapíró ellen. Több elhalasztott tárgyalás után a nagyérdeklőségi per most végre bejezéshez jutott. A főtárgyalás során a bíróság kihallgatta *Fodor Péter* volt polgármestert, aki *mindenben megerősítette a hírlapíró állításait*. A védelem többi tanui szintén teljes mértékben a cikk jogosultsága mellett foglaltak állást. *Isaciu* dr elmondotta, hogy *Fodor Péter* polgármester és családjának megbetegedését minden kétséget kizáróan az egészségre ártalmas készítményű ecet okozta *Dr. Szeberényi fővegysz.* — akit a törvényszék szintén kihallgatott — vallomásaiban közölte, hogy az ecetgyár készítményét megvizsgálta s azt a közegészségre ő is rendkívül ártalmasnak találta. A vegyelemzés eredményeképpen lépéseket is tett annak érdekében, hogy rendeletet adjanak ki a káros gyártmány elkobzására. *Dr. Domokos Sándor* tisztiorvos kijelentette a bíróság előtt, hogy a Margina-Resica gyár készítményét felsőbb hatóságai utasítására több üzletből elkobozta.

FELMENTŐ ÍTELET!

A törvényszék az elhangzott vallomások után a többi tanu kihallgatásától eltekintett s *dr. Kalas László* védőbeszédére került a sor. A rágalmazással vádolt hírlapíró védője éles okfejtéssel rámutatott arra, hogy az újságíró — midőn cikkét megírta — feltétlenül a közérdek szolgálatában állt, emellett állításai százszázalékban igaznak bizonyultak s így tettéért semmi körülmények között sem ítéltető el.

Farkas Vilmos hírlapíró az utolsó szó jogán természetesen felmentő ítéletet kért. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet s a rágalmazással vádolt hírlapíró a tanuvallomások alapján felmentette az alaptalan vád és annak következményei alól.

Márton Áron plébánosi beiktatása

Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári Szent Mihály-templom búcsúját a két év előtt felelevenített ünnepélyes keretek között üli meg az idén is a római katolikus egyházközség. Az idei búcsú kiemelkedő mozzanata lesz a nyáron megválasztott és kinevezett *Márton Áron* plébánosi beiktatása. Az ünnepségek sorrendje a következő: Szent Mihály napja előtt három este 7 órakor litánia és szentbeszéd. A beszédek tárgya „Az egyház az idők sodrában”. Szeptember 26-án, hétfőn este beszél *dr. Napholtz Pál* jezsuita atya, 27-én, kedden este *dr. Biró Vencel* piarista rendfőnök, 28-án, szerdán este *Veress Ernő* lelkész. Szeptember 29-én, Szent Mihály napján csendes misek reggel fél 7 és fél 8 órakor. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, mondja *Márton Áron* apostoli kormányzó, plébános. A plébánosi beiktatást végzi *Zomora Dániel* nagyprépost. A szentmise alatt az egyházközségi választmány és a hívek közös áldozása. Ugyanekkor van a katolikus egyesületek közös Veni Sancteja is.

Az itt felsorolt könyveket kiváló orvostanárok és szakorvosok írták, akik az Ön panaszain segíteni akarnak!

A rákbetegségről. Dr. Verebély Tibor egyetemi tanár	ára 30 Lei
A diétás konyha technikája. Dr. Soós Aladár egyetemi tanár	240 „
Hogyan éljen a szívbeteg ember? Dr. Bodon Károly egyetemi tanár	95 „
Nyerskoszt. A nyers diéta mint természetes gyógytényező. Dr. Bucsanýi Gyula eü. tanácsos, főorvos	110 „
Az érlelmeszesedés gyógyítása és kezelése. Dr. Bucsanýi Gyula főorvos	55 „
Alkoholizmus. — Alkoholkérdés. Dr. Donáth Gyula egyet. tanár	40 „
A reumás bajok házi kezelése. Dr. Engländer Árpád szakorvos	90 „
A fiatal anya. Dr. Földes Lajos főorvos	95 „
A női betegségekről. Megelőzés. — Gyógyítás. Dr. Földes Lajos főorvos	125 „
Pajzsmirer. Gazdagon illusztrálva. Dr. Gáspár János	145 „
A pszichoanalízis, mint módszer. Dr. Hermann Imre	75 „
A cukorbeteg kosztja. Dr. Horvai Lajos főorvos	95 „
Anyagcserebetegségek. (Reuma, köszvény, vesebaj, cukorbetegség.) Dr. Horvai Lajos főorvos	90 „
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Dr. Káldor Miklós főorvos	110 „
Az ötvenéves ember. A kritikus kor betegségei. Dr. Káldor Miklós főorvos	215 „
Hogyan éljen a gyomor- és bélbeteg ember? Dr. Lukács Pál főorvos	110 „
Kell a sportolónak saját testéről tudnia? Dr. Kellner Dániel	105 „
Az elhízás és a soványító gyógyeljárások. Dr. Lukács Pál főorvos	95 „
Hogyan éljen a vesebeteg ember? Dr. Lukács Pál főorvos	95 „
A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Dr. Müller Vilmos főorvos	110 „
Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só- és vitamintartalma	45 „

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt délkeleti szél, jobbára derült idő, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELOFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

VÁLTOZÁSOK A Vatikáni DIPLOMACIÁBAN. Vatikánváros. Saját tud. A párizsi „La Croix” szerint a román kormány elhatározta, hogy vatikáni ügyvivőségét követség rangra emeli. A londoni „Universe” azt az értesülést közli, hogy Roosevelt elnök a szenátus jóváhagyásával megbízta az Egyesült Államok római konzulát fontos diplomáciai okiratok kölcsönös kicserélésével. Roosevelt elnök megbízása a következő jelentőségű szavakkal kezdődik: „Amíg az Egyesült Államok állandó vatikáni konzuli viszonyt létesít...” Ezekből a szavakból a vatikáni amerikai konzulátus mielőbbi felállítására következtetnek.

MEGKEZDŐDTEK A SZATMÁRI ÉRETT-SÉGI VIZSGÁK. Szatmár. Saját tud. Szardán reggel az Eminescu liceumban megkezdődtek az őszi érettségi vizsgák. A pórtérségire összesen kilencvenkét növendék jelentkezett.

Megkezdtek a Nemzeti Bank csiki székházának építését. Csíkszereda. Saját tud. A görög katolikus templom építési munkálatai már javában folynak. A tűzoltólaktanya mellett lévő és a város által ajándékozott telken, a fundamentum lerakása előtt cövökölés vált szükségessé, amit már el is végeztetett a szásztrógeni Kesser-cég. Ez a munkálatokat nagyon megdrágította. Különben a munka értéke (egyelőre egy és félmillió lei). A görög katolikus templom építésével kapcsolatosan megindultak a Nemzeti Bank csiki székháza építési munkálatai is. A hatmillió értékű munkálatokat a városházával szemben levő pompás sarokterületen indították meg. Sajnos, hogy az ókirályságbeli vállalkozó nem igen foglalkoztat székely munkást az építkezéseknél, kivéve a fuvarozást és a puzsita földmunkát. Mindkét épületnek, még a tél előtt való tető alá hozatalára törekcsenek a vállalkozók.

A kislíú látható idegenkedéssel, de valami hideg elfogulatlansággal közelebb lép az ágyhoz, lehajol Nagyanya fénylő homlokához és odaérinti száját a barázdás, sárgás-barna bőrhöz. Ekkor a kislíú semmi félelmet, vagy irtózatot nem érez.

Amikor a kislíú lassan felemeli a fejét a hűvös homlokról, Nagyanya szorosan lezárt pillái szét-pattannak és a kislíúra metsző élességgel ragyognak Nagyanya mély-kék szeméi. A kislíú megkövesedett rémülettel néz bele a zavaros szemek szédítő mélységébe, úgy érzi, ezek a szemek egyre nőnek, már nagyobbak, mint a feje, már elnyelik őt és nem tudja a fejét egy centiméternyivel sem feljebb emelni, titokzatos mágnésséggel vonzzák ezek a szemek kísérteties és túlvilági mélységek felé. Kialtani szeretne, de hangszálai békák, futni szeretne, de lábait erős gyökerekkel fogva tartja a hipnotizálón rámeredő szemek sugarából. És ekkor... ekkor Nagyanya testén valami furcsa rángás fut át, mintha ájulól, vagy térszalhalból ébredne, süppedt mellkasa földomborodik és mindjárt utána sípoló, nehéz lélegzés szakad ki vértelen ajkai közül és karjait, ezeket a szikkadt és pusztuló faághoz hasonló karokat a kislíú dereka felé emeli. A kislíúból ekkor fölszabadult élességgel remegő kiáltás tör elő és vad erővel kirántja magát a szemek rabságából. Nagyanya és... igen... a halál közelségéből is s vakon rohan, fut az ajtó felé, a szabadulás felé. Gábor utána ugrik és elkapja a karját, beviszi a másik szobába és végigfekteti a díványon. A kislíú kérdéseket hall, de nem válaszol rájuk, lázas és remegő ajakkal hallgat. Egyszerre váratlanul és gátakat rombolóan kiszakad belőle a megváltó sírás és zuhog, ömlik belőle az egész kis testét rázó zokogás. És a kislíú lassan, fokozatosan megnyugszik, rémületét elhalványítja könnyeinek bőséges áradata. Síró és úgy érzi, valami fekete, szörnyű veszedelméből menekült meg: a Halál szédítő és vonzó közelségéből...

Igen. Vele találkozott...

ELÜTÖTTE EGY BÉRGÉPKOCSI BÁRÓ BANFFY JÁNOST. Kolozsvár. Súlyos gépko-csi-szerencsétlenség áldozata lett báró Banffy János földbirtokos. Amint gyalogosan hazafelé tartott Klastrom-utcai lakására, egy útkereszteződésnél a 416. rendszámot viselő bérgép-kocsi, amelyet Zágoni Mihály sofőr vezetett, elütötte. Az idősebb főúr a szerencsétlenség következtében súlyos természetű fejsérülést szenvedett. A mentők részestették első segélyben és szállították be a sebészeti klinikára, ahol azonnal műtétnek vettek alá. Báró Banffy János állapota — a kiadott jelentés szerint — súlyos, de aggodalomra nem ad okot.

Nagy érdeklődés mellett folyik a Csermák házaspár bűnperének a tárgyalása. Aradról jelentik: Elénk érdeklődés mellett kezdte meg az aradi törvényszék a Csermák házaspár bűnperének tárgyalását, amelynek előzményei másfél évvel ezelőtre nyulna vissza. Csermák Ferenc csehszlovákiai, állítólagos festőművész és felesége a vádirat szerint több rendbeli csalást követtek el a számos üzletfelület károsították meg azáltal, hogy tőlük hitelben vásároltak „agy köcsönt vettek fel — többmillió külföldön levő? — „vagyonukra”. A nagy port felvert bűnperbe többen, így Putici Livius dr. ügyvéd, Putici Victor, egy Kratochwill nevű, állítólagos mérnök és még számosan belekeveredtek, azon az alapon, hogy a Csermák házaspár szélhámoságainak keresztülviteléhez segédkezett nyújtottak. A tárgyalás eddigi során a bíróság először is Csermáknek hallgatta ki, aki a felvett „kölcsonók” követelésnek csak a felét volt hajlandó elismerni. Csermák Ferenc kihallgatása során tagadta, hogy felesége üzemeiben része lett volna a Puticiné is ártatlannak vallotta magát. A milliós családi per tárgyalásán még csütörtökön is csak a vádlottakat hallgatták ki s így valószínű, hogy — a tanuvalomások számtalshavételével — ítélet-hozatalra csak szombaton vagy a jövő hét elején kerülhet sor.

HORVÁTH JÓZSEFET TARTOMÁNYI RENDŐRFELÜGYELŐVÉ NEVEZTÉK KI. Kolozsvár. Saját tud. A tartományi rendőrségi felügyelővé kinevezett dr. Horváth József rendőrkvesztor már tegnap át is vette új hivatalát. A kolozsvári rendőrkvesztura vezetését dr. Timbus Liviu helyettes rendőrkvesztor vette át. Arról még nem történt intézkedés, hogy Timbus kveszturái titkár helyét ki fogja betölteni.

Engedélyezték a szigeti leányliceum felső négy osztályát. Máramarossziget. Saját tud. Jelentettük, hogy a miniszterium még augusztus folyamán rendeltetileg megszűntette a Domnita Ileana leányliceum felső négy osztályát. Ezt a rendeletet a miniszterium utóbb visszavonta, de azzal a kikötéssel, hogy legalább 15 növendéknek kell lennie minden osztályban. A beiratások határideje október 1.

Bizonytalan időre elhalasztották a nemzetközi szállítmánybiztosítási kongresszust. Bécsből jelentik: A nemzetközi biztosítási világ nagy érdeklődéssel várta az idei Baden-Badenba összehívott nemzetközi szállítványbiztosítási kongresszust, amelyre több magyar biztosítási szakember is készült kiutazni. A feszült politikai helyzet azonban indokoltá tette a kongresszus elhalasztását, amit a világ valamennyi országának biztosító szervezetei helyeslőleg hagytak jóvá. A kongresszust bizonytalan időre halasztották el.

Öt dollárt sem adtak az ötvenezret érő bélyegért. Newyorkból jelentik: Warren du Bois losangelesi bélyeggyűjtő egy bélyegárverésen öt dollárért kínálta eladásra egy régi bélyegét, amelyet potom áron vett nagyobb gyűjteményben talált. A bélyeg még a kért szerény áron sem kelt el. Du Bois később nagyítóüveggel vizsgálta meg a bélyegző keltét és megállapította, hogy 1876 augusztus 17-én, a kibocsátás első napján lebélyegzett baltimorei egyentes bélyeg, amelynek értéke 50.000 dollár.

Három hirtelen haláleset egyetlen napon Csikmegyében. Csíkszereda. Saját tud. A mai ideges, rohanó életet igen sok gyöngébb szervezet nem bírja. A megyében nagyon gyakoriak lettek a hirtelen halálesetek. Egyetlen egy napon három ilyen halálesetet jelentettek az ügyészségre. — Bacher Izidor 65 éves hazaló kereskedő Hodos községben esett össze az utcán. Segíteni már nem lehetett rája, halott volt. — Gyergyótölgyes községben Vánca Ilésné 62 éves asszony házimunka végzése közben vágódott el a földön és szíve néhány perc alatt megszünt dobogni. — Ugyancsak Gyergyótölgyesen történt a harmadik hirtelen haláleset is. Nagy Lajos 51 éves napszámost, a Wittmann-fürészgyár munkását, üzemi munka közben érte szívszélhűdés. Az ügyészség a hatósági orvosok jelentése alapján kiadta a temetési engedélyeket.

Feljegyzések

Miért jut az önrendelkezési jog épen most a szudéta-németek eszébe? — tesszik fel a kérdést baloldali francia lapok s a kérdés mögött ott a ki nem mondott vád, hogy tulajdonképpen nem az önrendelkezés jogáról, hanem a terjeszkedés vágyáról van szó.

A kérdés arra vall, hogy 1918. eseményeit nemcsak mi nem ismerjük elég pontosan, hanem a franciák sem, amár nekik akkor inkább módjukban állott a világ alakulását nyugodtan figyelni.

Ha fellapozzuk az 1918. esztendő évkönyveit, könnyen meggyőződhetünk arról, hogy a szudéta-németek éltek, vagy legalább is élni próbálnak azzal az önrendelkezési joggal, melyről Wilson nevezetes üzenetének 10. pontjában szó volt.

Annak a szudeta-területnek a népe, mely szemünk előtt vonul be most a világtörténelembe, már 1918. október 29-én, tehát meglehetősen gyorsan kimondotta, hogy Németausztriához kíván csatlakozni. Az új Németausztria viszont szövetségi alkotmányának első pontjában azt hirdette ki, hogy az egységes német birodalom tartozékának tekinti magát. 1918. nov. 22-én az osztrák szövetségtanács törvénybe is iktatta a szudéta-németeknek a csatlakozását.

E napok feledésbe merült története arról is tud, hogy e határozatok és törvények meghozatala után a legionista alakulatokból és szokol egyesületekből szervezett cseh katonaság megszállotta a szudéta-német vidéket. Ellenállásra nem találtak, mert a lakosság a wilsoni pontok lenyűgöző hatása alatt önként beszolgáltatta a fegyvereket és teljes bizalommal várta az új elrendezést.

1919. tavaszán Ausztriában elrendelték a nemzetgyűlési választásokat. A szudéta-németek az említett határozatok alapján részt akartak azokban venni. Amikor ettől eltiltották őket, tömeg-tüntetésekre került a sor — március 4-én — az egész szudéta-vidéken. Nők és férfiak, agok és gyermekek az utcákra tödültek s az önrendelkezési jog mellett tüntettek, amint a krónikák mondják, fegyvertelenül. A tüntetőket katonai karhatalom szórta szét. A rendcsinálás 52 tüntető német életébe került. A cseh katonaságnak nem volt vesztesége.

E fordulat után a szudéta-németek nagy része a teljes passzivitás álláspontjára helyezkedett s nem vett részt az új állam közéletében. Csak évek után került sor a politikai tevékenység felvételére s az oly megszűre elment az együttműködés igyekezetében, hogy a mai egységes szudéta-német párt nácionalista elődjei még egyes kormányokban részt is vettek. Komoly és eredményes együttműködésre azonban soha sem került a sor. Akkoriban 13 német párt és frakció küzdött egymással és a kormányok pillanatnyi előnyös helyzetek kedvéért nem mulasztottak el egyetlen alkalmat sem, hogy ezeket a német pártokat kijátsszák egymás ellen. E mesterséges testvérharcnak csaldásai teremtették meg az egységes német párt lelki fel-tételét, mely az ismeretlen Henlein egyetlen felhívására született meg és az első választáson meghódította a német szavazatok 75 százalékát.

Ez a szudéta-német kérdés hiteles története s ezt a történetet az események megértéséhez ismerni kell. (3kin.)

Zürichi zárlat. Párizs 11.89 fél, London 21.23 fél, Newyork 442, Brüsszel —, Milánó 23.25, Amsterdam 238.05, Berlin 172.25, Prága 15.15, Varsó 83, eBigrád 10, Bucuresti 325.

GRITTA RENDŐRKVESZTOR BUCURESTIBEN KAPOTT BEOSZTÁST. Temesvár. Saját tud. Gritta Ovidius rendőrkvesztor, aki a rendőrség vezetésében történt változás óta szabadságon volt, már nem tér vissza Temesvárra. A bucaresti rendőrségi vezérigazgatóság rendelkezésére bocsátották s a vezérigazgatóságnál is kapott beosztást.

A hollandi parlament záróülése után távoznak a miniszterek a parlament épületéből

Középpont Boeyen miniszterelnök látható

Gyilkos árvíz Indiában. Bombayból jelentik: Az indiai Garhwal államban a megáradt Nima folyó elszakította gátját. Az óriási víztömeg harsogó Niagaraként zúdult a fensíkről a lapályra, ahol három falut összes házaival és lakosaival együtt teljesen elsöpört. A hullámok sziklához és fatörzsekhez paskolt emberi és állati hullákat és letépett tagokat hőmpolygátnak. Az eltűntek számát százakra becsülik.

Filmre kerül a „János vitéz“. Budapestről jelentik: Hosszu hónapok előkészületei után megkezdték a János vitéz filmváltozatának forgatását. A magyar filmgyártás témaköre nagymértékben gazdagodik a nagyszerű mesejáték új variációiban való feldolgozásában. Somogyváry Gyula, a János vitéz filmváltozatának forgatókönyvét a halhatatlan Petőfi-vers zeneszerzőjének nyomán készítette el, úgy ahogyan azt Kacsóh Pongrác megzenésítette. Érdekesége a szereposztásnak, hogy Bagót Kiss Ferenc játssza, aki rendezője is a filmnek. A János vitéz filmváltozatának címszereplője Palló Imre, Huskaja pedig Dayka Margit. A produkció vezetője dr. Ruttkay Ödön.

AZ ANGOLOK TÖKELETES BUZÁJA. Londonból jelentik: A cambridgei növénytanulmányi intézet tíz évi keresztezés, kitenyésztes és kísérletezés útján előállította a tökéletes búzát. Az új búzafaj főjellegai: 1. átlagtermése 10 százalékkal haladja meg az eddig ismert legtermékenyebb búzáét, 2. szalmája tizenöt centiméterrel rövidebb és jóval erősebb, mint más búzafajoké, ennél fogva a leghevesebb szél vagy eső sem dönti meg, 3. ellenáll a rozsdaakárnak, 4. lisztlevele különösen alkalmas a kenyérsütéshez. Egyetlen megfontolandó probléma az új búzafaj színének rögzítése. Ha sikerült fehérségét biztosítani, forgalomba fogják hozni a vetőmagvakat általános termelésre.

Az elnéptelenedés veszedelme fenyegeti Ausztráliát. Sidneyből jelentik: Ausztráliát W. M. Hughes miniszter kijelentése szerint az elnéptelenedés veszedelme fenyegeti, mely még a háborúnál is súlyosabb fenyegetés, mert a háborút meg lehet nyerni, de a meddőség, mely már korábbi civilizációkat is kiirtott, könnyörtelenül felőrli Ausztráliát is, ha nem állítják meg a szaporodás állandó hanyatlását. A születési arány, amely 1860-ban 42.56 ezrelék volt, 1937-ig fokozatosan 17.43 ezrelékre esett.

A Katolikus Körben lesz Széles Gábor előadása. A Nagyváradról elköltöző kitűnő műkedvelő-színész, Széles Gábor bucsuelőadás keretében vesz bucsut közönségétől, amelyet évek során át oly gyakran szórakoztatott. Az előadás, amely vasárnap, szeptember 25-én este 9 órai kezdettel a Katolikus Kör dísztermében lesz, a „Csárdáskirálynő“ című operett kerül előadásra a nagyváradi műkedvelő-gárda legkitűnőbb tagjainak szereplésével. Jegyeket szombaton a Gyenge-féle ékszerüzletben Alexandri-utcán, vasárnap pedig reggel 10 órától egész nap a Katolikus Kör dísztermében lehet megváltani.

A WINDSORI HERCEG KASTÉLYT VÁSÁROL AMERIKÁBAN. Newyorkból jelentik: A windsori herceg utasította a kanadai Calgary mellett fekvő birtokának jószágigazgatóját, hogy adja el a birtok 135 daraból álló híres tenyészállatállományát. Ebből a hírből Amerikában arra következtetnek, hogy a herceg el akarja adni a 4000 acre kiterjedésű mintabirtokot, hogy az Egyesült Államokban vegyen magának megfelelő kastélyt.

Délafrikai kafferek és a sör. Johannesburgból jelentik: A délafrikai kafferek körében olyan rohamosan hódít a sörfívás, hogy Johannesburgban a városi tanács óriási sörgyárat épített, amelyben naponként 100.000 liter sört főznek. A tanács egyszersmind elhatározta egy hatalmas sörcsarnok építését.

Élelmes kereskedő. Newyorkból jelentik: Bierbaum Róbert candeni (New-Jersey állam) fűszerkereskedő fizetési nehézségekkel küzdve a következő feliratot tette ki üzlete kirakatába: „Ezt az üzletet tönkretették a nemfizető adósok. Névsorukat holnap teszem közzé.“ Huszonnégy óra múlva ötszáz régi adós fizette ki Bierbaumnak tartozását, köztük olyanok, akik három-négy év óta tartoztak. Tényleg csak tizenöt adós késedelme okozta az üzlet nehézségeit.

Kéthónapi elzárás és kétezer lej pénzbüntetés pálinkafőzésért. Csíkszereda. Saját tud. A csendőrség, névtelen feljelentés alapján, tettenérte Balázs István csíktusnádi gazdálkodót, amint éjszaka, a sütőházban, gabonából pálinkát főzött, természetesen minden engedély nélkül. A pénzügyi közegek huszonöt ezer lej köztársasági bírsággal sújtották. Ez nem volt elég, következett az ügy büntető rész. A törvényszék most kéthavi fogsárra és kétezer lej pénzbírságra ítélte. Tekintettel a köztársasági bírságra és Balázs büntetlen előéletére, a törvényszék az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztette. Meg kell gondolkodtatnia minden embert ez az egyetlen eset is, mire viszi a törvényszék és tiltott pálinkafőzés nemcsak azt, aki elköveti, hanem annak egész családját és vagyoniát pusztulásnak teszi ki. Igaz, meg kell tárgyilagosan azt is állapítanunk, hogy ilyen kihágások mostanában alig fordulnak elő.

Mi történik egy óra alatt a világon? Egy óra alatt körülbelül 4990 ember meghal és 5400 születik. Ugyanezen idő alatt körülbelül 198.000 bűnös büntetnek s ítélnék el. Elelmiszerekben egy óra alatt a föld növényeket fogyasztja: 25 millió kg. krumplit, 10 millió kg. húst, 3 millió tojást, 3 millió halat, 30 millió kg. kenyeret. A föld cukorfogyasztása egy óra alatt 100.000 tonna. Ugyanezen idő alatt 180 tonna nyers dohányt dolgoznak fel és 125.000 tonna kőszent bányásznak ki, 160.000 hordó olajat termelnek és ebből egyharmad benzint készítenek. Ugyancsak egy óra alatt 7500 új autót hagyja el a gyárakat, 115.000 táviratot adnak fel óránként és 1200 millió levél és levelezőlap megy széjjel óránként a földkerekség minden részébe. Egy rövid óra alatt 400.000 meteor hull le és kerekben 1800 zivatarban súl ki a villamosság. Mindezeket az adatokat a brit birodalom statisztikai hivatala számította ki.

Megkezdtek a nagybányai munkáskórház befejező munkálatait. Szatmár. Saját tud. A szatmári munkásbiztosító pénztár újonnan kinevezett igazgató tanácsa most tartotta meg első ülését. Az ülésen Suciu Stefan nagybányai bányagazgató elnökölt. Az igazgatótanács örömmel vette tudomásul, hogy a munkásbiztosító pénztár központi vezetősége a nagybányai munkáskórház befejezéséhez szükséges összeget kiutalta és a kórház befejező munkálatait a napokban megkezdtek. A hír a nagybányai munkásság körében nagy megelégedést keltett.

Balla Borisz:

A MEGSEBZETT

A kiváló fiatal katolikus író, akinek a Niezky-növendék című regénye annakidején az irodalom nagy eseménye volt, ebben a rég várt nagyvonalú művében a kor jobb lelkeit foglalkoztató lelki nyugtalanságnak ad meglepően eredeti hangot. Hőse Stail báró, aki a lélek örök nosztalgiaitól úgyze keresi a megnyugvást és a boldogságot, míg a kegyelem világszágában meg nem látja az igazság egyetlen útját, míg meg nem találja a szerelem sivár kalandjai után a szentség nagy és felemelő érzését.

Révai kiadás. Ára füzve 132 lei.

ZSUZSIKA

Szatmár, szeptember hó. E név viselője nem valami szösze, kedves kis leány. Bár mozog, hangot ad, néha dalol is kicsit, azért élőlénynek nem merjük morfolni. Mozgása nem belülről induló és önmagában végződő. Teste meleg, órmóltan és fekete, formája divatjamut! Nevét nemcsak Szatmáron, hanem a környéken is ismerik. Az emberek számolnak vele, a Zsuzsika „személye“ jelentős helyet foglal el a polgári álmódorban. És most mégis szépen elbántak vele. Nem vették figyelembe muliját, rengeteg előnyét, amelyet a város és a vidéke részére évtizedeken keresztül biztosított. Az emberek elfelejtették, hogy valamikor a kegyencük volt Zsuzsika kiszorult a városból. A perifériákon jutatták helyhez, ott kell szerepelnie, mint a kiöregedett színész, nőnek.

Zsuzsika, a kávédarálónak esülő pöttömnyi mozdony naponta többször végigszalad a főutcán. Ugrált, begyeskedett, hangosan hirdette, hogy neki befolyásos barátai vannak, akik megvédik a hangoskodóitól. Szinte le lehetett olvasni kormos képéről a gúnyt és az önteltséget, amelyet a város vezetői, az ő elkeveredett barátjai ellen érzett.

Volt oka a haragra. Sorsában sok volt az emberi tragédia. Aki érteni tudta dohogását, annak elmesélte, milyen pompával, országra szóló ünnepség keretében vonulhatott be egykor a városba. Utvonala mentén szájaitva bámuló polgárok állottak sorfalat. A város ura: a polgármester a főtéren az esküdtek élén várakozott rá. Megemelte forgós süvegét és hatalmas beszédben üdvözölte a népet segítő kultúra örömeit, követét. A legyőzött időről és a magunk alá gyűrt térről beszélt, amelyet Zsuzsika lángoló lelkesedéssel, iszonyu erejével könnyűszerrel leigázott. A jól táplált, harcra kész városatyá aranybetűs napnak levezte az ünnepet, amelyet megkülönböztetett figyelemmel főnök megörökíteni a vidék történetében.

Azonban minden mulandó e világon és a Zsuzsika dicsősége sem tarthatott örökké. Azok, akik nem is olyan régen neki hódoltak, kitalálták, hogy a füstje búzós és „lépteinek“ zaja az idegekre megy. Aztal a szép megszívogezéssel, hogy utvonala: meg akarják rövidíteni, kitépítették a főteret sőt a kiasztalt zott utcára sem engedték be. Zsuzsikának ez nagyon fáj. Eletkora elfrenaladott már, de ez a mostoha bánás, ő már öregbe tette. Nem fordítottak reá elég gondot. Járása rogyanóssá lett. Gyakran megtörtént, hogy lelépett a sínéről és bánatosan az utca porába fura magát. Ez újabb elkeveredett zsidásokra adott alkalmat. A Zsuzsika ellenségeinek táborá rohamosan nőtt. Elfelejtették a dicső mutató, a fényes fogadtatást, hogy benne látta meg először a város a technika diadalmas előretörését. Zsuzsikát megalázó intézkedések érték. Az új megvilágítás előtt csak lábujjigyen jár: stott, megkövetelték tőle, hogy a város legújabb büszkesége: a Ferdinand-utcai park mellett ne pipáljon. A vashidon, ahonnan olyan sokszor végignézte a vízben tükröződő, fénylő lámpasort, az utóbbi időben át se akarták engedni. E sok sérelmet csak azzal a hittel viselhette el, hogy a fővárosban, a vasuti vezérgazgatóságon barátai vannak, akik becsülik és nem hagyják el.

Zsuzsikát azonban itt is elejtették. A patánas fészülő közhangulatnak muszály volt engedni és a Zsuzsika tekintélyéből, évtizedek előtti fértogalásából újra lecsúptak egy darabot. Elhatározták, hogy kiűlják a városból és a nagyvasut mellett építik meg új utvonalt. A helyzet nagyon komoly. A vasuti felügyelőség már meg is kezdte az előmunkát.

A világpolitikai vajudás mellett a Zsuzsika tragédia ma Szatmáron a legnagyobb szenzáció.

Boros István.

TERMÉNYÁRAK NAGYVÁRADON. Saját tud. A pénteki helivásár alkalmával a terményárak így alakultak: búza 8 kg fajsúlyu, 400 lei, árpa 380 lei, rozs 300 lei, zab 410 lei, kukorica 315 lei mázsánként.

Kis vitorlásan Lengyelországból Nyugat-Afrikába. Varsóból jelentik: Erdekes és merész vállalkozásba kezdett három varsói műkedvelő vitorlás. „Poleszuk“ nevű kis vitorlásukon Cherbourgon és Liessabonon keresztül el akarnak hajózni a nyugatafrikai Libéria néger közvértársaságba. A bátor vitorlások a nagy ut első szakaszát, Gdyniától Cherbourgig, sikeresen megtették és most készülődnek tovább.

Hány zsidó él Olaszországban? Rómából jelentik: Jólétesült körökből származó közlés szerint az olaszországi zsidóság augusztus végén történt összeszámlálása szerint a zsidók száma az 1931. évben kimutatott 44.000 főből legalább 70.000 főre emelkedett. A Tevere részletes kimutatást közölt a zsidó tanterök megoszlásáról. Eszerint a főiskolán működő 1362 tanár közül 176 volt zsidó. Az olasz földön működő 36 biztosító vállalatnál 98 zsidónak volt vezető állása.

A 250 leiesek bevonását megkezdték

100 és 50 leiesekre cserélik be a 250 leieseket

Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminisztérium és a Nemzeti Bank megkezdték a 250 leiesek bevonását. A 250 leiesek helyett 100 és 50 leies érepenzket adnak ki. Sem a minisztérium, sem a bank nem adja ki többé a pénztáriba került 250 leieseket.

Csempészbandák sötétben bujkáló tagjai szalmászekéren szállítják az ország belseje felé a csempészárukat

Szegény emberek kerülnek csendőrzésre az igazi csempészek helyett

Szatmár. Saját tud. Azok, akik nyomorúságosan élő szegényemberek felhasználásával a csempészésen milliókat keresnek, minden lehetőséget és módot kipróbáltak már, hogy bűnös üzletemiket tovább folytathassák. A csempészek értelmi szerzőiről a leghajmeresztőbb részletekben bővelkedő regényt lehetne megírni. Az értelmi szerzők természetesen csak a sötétben dolgoznak, mert a tervek megvalósítására 40-50 leies napibéért fődhozragadt szegény embereket használnak fel, akik közül — mint a napokban is — sokan csendőrgyótytól találva, holtan maradtak a határon.

A csempészárú postán való továbbításának leleplezése után a csempészek új lehetőségek után kutattak. Mint a csendőrség jelenti, a szatmármegyei Magyarlápós közelében az egyik járőr feltartóztatott egy gyanúsán megterhelt szalmászekeret.

A szalma között ötvenezer lei értékű cseh-szlovákiai eredetű selymet találtak.

Ilie György, a szekér gazdája elbeszélte, hogy ismeretlen emberek fogadták fel, hogy az árut Dézsig vigye. Onnan postán kellett volna az ország belseje felé továbbítani. A fuvarost letartóztatták, szekereit elkobozták. Mivel azonban titokzatos megbízóit nem tudja megnevezni, egyedül kerül a vádlottak padjára.

600 svájci énekes Budapesten

A zürichi „Harmonie” dalegylet díszelőadása az Operában

Zürich, szeptember hó.

Október hó 8-án indul az első és egyetlen 1938. évi különvonat Svájcból Magyarországra. A különvonat közel hatszáz svájci vendéget visz Magyarországra. A zürichi „Harmonie” dalegylet mint a legtekintélyesebb és legnagyobb svájci dalegylet, 350 aktív éneklő taggal és mintegy 250 hozzátartozóval indul utnak Münchenen és Bécsen keresztül Budapestre, ahol október 10-én a magyar királyi Operában díszelőadás keretében Haendel nagy oratoriumát, „Belsazar”-t fogja énekelni. A „Belsazar” operaházi előadásán a „Harmonie” nagyszerű karmestere és a zürichi zenefőiskola igazgatója, Lavater fog vezényelni. A „Harmonie” 350 tagból álló hatalmas énekkara, mint együttes szerepel, a hallgató közönséget mégis érdekelné fogja, hogy a karénekesek között a svájci, illetve zürichi társadalmi élet legelőkelőbb személyiségei is szerepelnek.

A svájci demokráciára mi sem lehet jellemzőbb, mint az, hogy egyszerű hivatalnokok, kereskedők és magántisztviselők mellett, dúsgazdag bankigazgatók, nagykereskedők, városi tanácsosok, szerkesztők, tőkepénzesek is együtt énekelnek a karban és engedelmességeknek a karmesteri pálcának. De épp olyan jellemző az is, hogy ezek a gazdag bankárok, nagykereskedők, magas városi tisztviselők és vezetők ugyanazokban a harmadosztályú kocsikban teszik meg az utat Zürichből Budapestre, mint a „Harmonie” egyszerűbb, szegényebb tagjai.

A „Harmonie” hangversenyét annak kiváló éneke, Jaeger József, Zürich egyik tekintélyesebb fanagykereskedője organizálta, az 5 kezében pihent ennek az egész utazásnak vezető munkával járó megszervezése

Miért van az idén annyi gombamérgezés?

Szinte mindennapos rovata lett az újságoznak az utóbbi időben a gombamérgezéséről való beszámolás. Az országnak hol egyik, hol másik részében betegednek meg egész családok súlyos mérgezési tünetek között és több halálos áldozata is van már a mérges gombának.

A fővárosban is, de főként a vidéken fordult elő halállal végződő gombamérgezés.

Mi az oka a feltűnő nagyszámú gombamérgezésnek? Erre a kérdésre illetékes helyen a következő felvilágosítást adták:

Ne vásároljunk házalótól!

— Az esős időjárás miatt az idén szokatlanul nagy a gombatermés. Természetesen nemcsak az ehető gomba sok, hanem a mérges gombák fejlődésének is kedvez az időjárás. Észrevehető ez a hegyekben. Ez az oka annak, hogy az idén jóval több a gombamérgezés száma, mint más éveken. A lehető legritkábban fordul elő, hogy üzletben vásárolt gombától betegedjék meg valaki. Az üzletekben csak olyan gombát árúsíthat a kereskedő, amelyre engedélye van.

A mérgezés rendszerint az a gomba okozza, amelyet vagy maga a fogyasztó szedett, vagy pedig házalótól vásárolt.

Éppen ezért nem tudjuk eléggé figyelmeztetni a közönséget, hogy csakis ellenőrzött helyről, tehát piacon vagy üzletben vásároljon gombát, házalótól legfeljebb akkor vegyen, ha annyira jártas a gombaismeretben, hogy faji-lag felismeri a különböző gombákat.

A gyilkos galóca, susulyka és a többiek...

— Az esetek majdnem kilencven százalékában a gyilkos galóca okozza a mérgezéseket. A gyilkos galócán egyáltalán nem észlelhetők azok az ismertető jelek, amelyekről az emberek — rendszerint tévesen — azt hiszik, hogy a mérges gombák meghatározhatók velük. Nem színesedik el, nem rossz szagú és nem is rosszízű. *Elég, ha egy-kettő keveredik belőle a jó gomba közé és elfogyasztva halált okoz.* Hogy milyen könnyelműek az emberek a gomba beszerzésénél, azt szomorúan tapasztaltuk az egyik halálessettel kapcsolatban. Az el nem fogyasztott gombát megvizsgálva, nagy megdöbbenéssel állapítottuk meg, hogy úgy-

szólván minden elképzelhető gombafélét összeszedtek, közöttük susulyka-gombát is, amely szintén rendkívül mérges, éppen úgy, mint a piros színű galambgomba, a fakó pereszker és a parlagi tölcsergomba.

Több gombaismeretet az iskolákba!

— Természetesen mindent el kell követni, hogy az emberek megszerezzék a gombákra vonatkozó ismereteket és így meg tudják különböztetni egymástól az ehető és mérges gombákat. Sajnos, az iskolákban erre megközelítően sem helyeznek ma olyan súlyt, mint kellene. *Nagy feladat vár itt főként a népoktársra!*

Végül azt kérdeztük informátorunktól, nem lehetne-e irtani a mérges gombákat és ezzel csökkenteni a mérgezések számát?

— Ez lehetlenség — volt a válasz. — A gombánál ugyanis a növény a föld alatt van, a földfeletti rész a termés, amely csak akkor fejlődik ki, ha kedvező életkörülmények közé jut a gomba. Maga a növény fonadékképpen behálózza a talajt akkor is, ha a termést nem látjuk.

P. Hitter József S. J.:

Spanyol tüztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuális jelentéssel rendelkezne a katolicizmusnak létkérdéssel összefüggő problémái, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dübörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabadságát harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamiféle... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elsiklásra enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközti-tengeri hatalmi egyensúlyért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légitombáinak és gránátjainak tüztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tüztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tüztenger”!

Ara kartonkötésben 60 lei és portó.

Arcáhiadetek

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Egy jó állapotban lévő fekete téli és egy átmeneti női kabát, valamint férfi fekete zakó, mellényvel eladó. Nagyvárad, Str. Principale Mihai 14. udvari lakás. Érdeklődni délután 2 és 4 óra között.

Utépítő vállalat

keres kőszállításra tehérgépkocsikat Szilágy megye (Salaj) területére. Szállítási távolságok 10-20 km. Ármegállapítás köbméter és kilométer szerint. — Ajánlatokat Gavrilcsu mérnökhöz (Szilágy-somlyó, Str. Iuliu Maniu 3. Telefon 44.) kell beadni.

1 liter

rizling bor 8 lei Jó Lajos fűszer üzletében, Nagyvárad, Take Jonescu 24. szám.

Eladó

egy új diófa ebédülő 14 ezer leiert. Értekezni: Nagyvárad, Petru Rares-utca 6. a.

Elveszett

szavanként 1 lei

Elveszett

hó 20-án Kerekes Ernő névre szóló katonai igazolvány. B. megtaláló illő jutalom ellenében adja le a lap kiadóhivatalába.

Elveszett

Bobi névre hallgató fehér vágottfarkú szálcasszörű pincsi kutya. Megtaláló jutalmat kap Nagyvárad, Parcul Stejan cel Mare 17. Pécsi

Különféle

szavanként 3 lei

Cserép és palafedő munkálatokat jutányos áron készít, vidéken is. Burzik Sándor cserpező mester, Nagyvárad, Str. Ingustă 1.

Lakás

szavanként 3 lei

Négyszobás modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

Négyszobás

emeleti komfortos utcai lakás kiadó. Calea Dobrointilor 18. szám. — Három szobás utcai földszintes modern lakás kiadó, Str. Aurel Vlaicu 49. sz. — Használt butorok eladók. Értekezhetni Calea Dobrointilor 18. emelet.

4 szobás,

földszintes, modern lakás november 1-re kiadó Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Egyszobás

konyhás lakás október 1-re kiadó. Ugyanott butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Mihai Sorbul 7. szám

Háromszobás

fürdőszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel novemberre kiadó. Nagyvárad, Parcul Alba-Iulia 2. sz. Poliklinikával szemben.

Modern

magánház, 2 szobás, eladó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Lapelrusítók

utcai árúsításra, MAGAS SZAZALEKKAL, azonnal felvételnek. Jelentkezések a kiadóban

LEGUJABB

Argeseanu hadügyminiszter nyilatkozata a nők hadiszolgálatáról

Frontszolgálatra nem kötelezik a nőket. — A szellemi foglalkozással bírók képességüknek megfelelő szolgálatot teljesítenek, a falusi nők földet művelnek

Bucuresti. Saját tud. Argeseanu tábornok, hadügyminiszter a nők mozgósítására vonatkozólag nyilatkozott az egyik fővárosi lap munkatársának. A nyilatkozat folytán a lap hosszabb cikket közöl, amely részletesen ismerteti a hadügyminiszter nyilatkozatát.

A nők mozgósítását — mondotta Argeseanu tábornok — nem úgy kell tekinteni, hogy az ország asszonyai személyre szóló behívót kapnak, amely kifejezetten frontszolgálatra kötelezi őket. A behívás — amelynek rövidesen végrehajtási utasítása is megjelenik — úgy értendő, hogy a tanárnőknek, orvosnőknek s gyógyszerésznőknek kötelességszerűen helyettesíteniük kell majd a háborúba vonult férjüket, hasonló

sors vár a hivatalnoknőkre, a falusi asszonyokat pedig — katonai ellenőrzés mellett — földműves munkára rendelik.

Ez a rendelet — fejezi be nyilatkozatát a hadügyminiszter — a legkevésbé sem meglepő, miután számos ország — törvénybe iktatott már hasonló intézkedést. Emellett a nők behívása Románia alkotmányával sem ellentétes, mert az ország asszonyai az itt élő férfikkal egyenlő jogokat élveznek s így természetes, hogy ez egyenlő jogok mellett egyenlő kötelezettséget kell vállalniuk. Kivételt képeznek azonban ez alól természetesen az áldottállapotban levő asszonyok s mindazok a nők, akiknek kiskorú gyermekeik vannak.

A világpolitika legújabb eseményei

Chamberlain nyugalomra inti Csehszlovákiát

Prágából jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a cseh kormány üzenetet kapott Chamberlaintól, aki azt kérte, hogy mindenütt, de különösen a vegyes lakosságú cseh területeken kerüljenek el mindent, ami incidenst vonna maga után. Ez a felhívás mindenkit illet és incidensre nem szabad okot adni sem az ország határain belül, sem azon kívül.

A GODESBERGI MEGALLAPODÁS RÉSZLETEI

Párizsból jelentik: Chamberlain hozzájárult ahhoz, hogy a német csapatok a pénteki nap folyamán egy 14 kilométeres sávot vegyének birtokukba a cseh területekből. Hír szerint a müncheni hadtest vonul be először. Németországban nagy az öröm és az angolokat már szövetségeseiknek tekintik, hivatkozva arra, hogy Chamberlain az angol-német együttműködésről beszélt. Ami a magyar és lengyel igényeket illeti, Chamberlain ennek rendezését későbbre akarja halasztani, amikor a szudéta-német ügyet már véglegesen elintézték. Hitler fölvetette a magyar és lengyel kívánságokat, de Chamberlain azt válaszolta, hogy ez túlmenne a jelenleg szőnyegen lévő kérdéseken.

KÉSŐI JELENTÉS GODESBERGBŐL

Lapzártakor jelentik Godesbergből: A péntek délelőtti kitűzött Chamberlain-Hitler találkozót elhalasztották. Chamberlain ugyanis levelet írt Hitlernek, melyben bizonyos biztosítékokat kért. Hogy milyen biztosításokról van szó, arról nem tájékoztat a híradás. Erre a levélre várja Hitler választát és attól teszi függővé a további találkozót. Chamberlain egyébként Godesbergben maradt.

DALADIER VISSZATARTOTTA LEMONDÁSRA KÉSZÜLŐ MINISZTEREIT

Párizsból jelentik: Az Epoque szerint Daladier kérésére a három lemondani készült miniszter elhatározta, hogy továbbra is helyén marad, de kijelentették, hogy nem helyeslik Bonnet külpolitikáját. Daladier ekkor közölte velük, hogy a francia kormány Chamberlain-

nel együtt arra az elhatározásra jutott, hogy Németország előtt nem fog többé meghátrálni. Ha Németország megsérti Csehszlovákia jövőbeli határait, azonnal közbelépünk! — mondotta a miniszterelnök.

LENGYEL NEMZETI SZERVEK BIZTOSÍTJAK A RENDET CSEH-SZILÉZIÁBAN.

Varsóból jelentik: A lengyellakta Teschen-Sziléziai kerület székvárosában, az államjogilag még Csehszlovákiához tartozó Teschenben, esüirtörtökön délelben ugyanugy, mint a szudéta-német vidékeken, a lengyel nemzeti szervezetek vették át a közhatalom gyakorlását. Ugy

Olaszország nagyszabású diplomáciai tevékenységbe kezdett

Az olaszok is elszállítják önkénteseiket, ha a köztársasági önkéntesek elszállítása előrehalad

Rómából jelentik: A Daily Mail szerint haladéktalanul megindulnak az angol-olasz tárgyalások. A tárgyalásoknak négy főpontja lesz, ezek közül a legfontosabb: az olasz csapatok hajóraszállnak, mihelyt kitűnik, hogy a köztársasági oldalon harcoló önkéntesek elszállítása előrehaladt. Az angol-olasz egyezmény azonnal életbelép, amint az olasz önkéntesek jelentékeny részét elszállították.

Az olasz külügyminisztérium külön közleményben hívta fel a külföldi sajtó képviselőinek figyelmét Ciano külügyminiszternek Mackensen német nagykövettel, báró Villani magyar követtel és lord Perth angol nagykövettel folytatott megbeszéléseire. Olaszország diplomáciai akciójának célja, hogy a cseh kérdés

Teschenben, mint a lengyellakta vidék több más városában a lengyel nemzeti szervezetek osztagai vették át a közbiztonsági szolgálat el-látását.

A PRÁGAI ANGOL KOLONIA ELUTAZÁSA

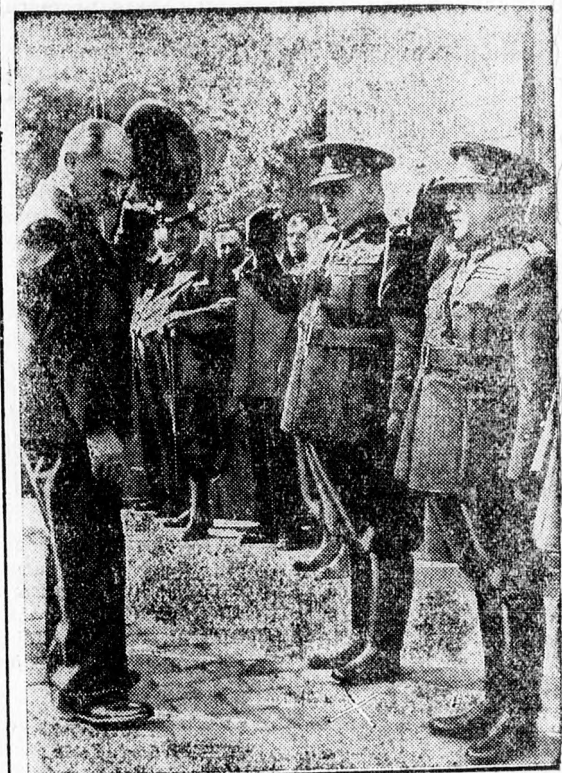
Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint a helyzet némiképp javult, ezért az angol kolonia repülőgépen való elszállítását péntekre halasztották. Ezzel szemben prágai jólétesült körök szerint a prágai angol kolonia tagjai, hivatalos felszólításra esüirtörtökön délelőtti különvonaton elhagyták Prágát.

AUSSIGBAN NÉMET VEZETÉS VAN

Prágából jelentik: A cseh távirati iroda szerint Aussigban az ujonnan megválasztott polgármester és a szintén ujonnan választott városi képviselők vették át a hatalmat. A városban kitűzték a német birodalmi zászlót. A városban rend van és nyugalom, de a városháza előtt nagy tömegek várják a fejleményeket.

ELKOBOTZTÁK A PRÁGAI UJSÁGOKAT.

Prágából jelentik: A prágai lapokat esüirtörtökön a Vecseki Szlovón kívül mind elkobozták.

Hodzsa, Csehszlovákia lemondott miniszterelnöke pár nappal ezelőtt katonai szemlélet tartott. Szemben áll Hodzsával Syrový tábornok (x) az új cseh miniszterelnök

megoldásánál érvényesítse az olasz külpolitika elgondolását, mely szerint a cseh kérdést teljes egészében kell megoldani. Ezt az akciót az olasz sajtó minden eszközzel támogatja.

Újabb terrorcselekmények Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: A forradalmárok Jerikóban felgyújtották a mezőgazdasági telepet, a posta, rendőrség és vámhivatal épületét. Betlehemben felgyújtották a telefonközpontot. Safed környékén katonai különítmények három repülőgép támogatásával megtámadták a forradalmárokat. 21 forradalmár elesett.